

Culemborg

Behoeftepeiling Ouderen 2024

Wonen, welzijn en zorg

Datum: 10 april 2025

Status: Concept

Versie: 1

Bestuurlijk opdrachtgever: Monica Wichers

Ambtelijk opdrachtgever: Paula van Oostrum

Auteur: Anouk Olsthoorn

Inleiding

Culemborg vergrijst snel. In 2030 zal bijna een kwart van de inwoners 65 jaar of ouder zijn. In 2040 zal 1 op de 12 mensen 80 jaar of ouder zijn. Veel senioren blijven vitaal en actief, maar hebben naarmate ze ouder worden meer ondersteuning en zorg nodig. Het is belangrijk dat senioren zo lang mogelijk zelfstandig en prettig thuis kunnen blijven wonen, sociale contacten kunnen opdoen en onderhouden, en de juiste zorg ontvangen. Daarom doen we samen met 'Later is nu', 'het Senioren Collectief' en ElkWelzijn een onderzoek.

Dit onderzoek richt zich op verschillende thema's die van belang zijn voor de oudere bevolking in Culemborg. De belangrijkste thema's die aan bod komen gaan over 'wonen', 'vervoer en voorzieningen', 'sociale contacten' en 'zorg en ondersteuning'.

We onderzoeken de huidige woonsituatie van ouderen en eventuele wensen voor de toekomst. We vragen ook naar de vervoersvoorzieningen die ouderen gebruiken en stellen vragen over de nabijheid van voorzieningen. We onderzoeken de sociale netwerken van ouderen, hun behoefte aan sociale interactie, en de rol van ontmoetingsplekken en activiteiten in de buurt. En we vragen ook naar de behoefte aan zorg en ondersteuning, zowel professioneel als niet-professioneel. En als laatste kijken we naar de bereidheid om technologische zorgondersteuning te accepteren en de bekendheid met lokale initiatieven die ouderen ondersteunen. Zowel kwantitatieve als kwalitatieve onderzoeksmethoden zijn ingezet om deze thema's te onderzoeken.

De gemeente kan deze resultaten onder andere gebruiken voor de ontwikkeling van de nieuwe woonwijk bij het station. Dit biedt de kans om in te spelen op de woonbehoeften van senioren. Zo kunnen wij bijdragen aan geschikte woningen, de juiste ondersteuning en de nodige voorzieningen om senioren comfortabel en gelukkig te laten wonen en leven.

Inhoud

Inleiding	2
1. Aanleiding en voortraject	4
2. Onderzoeksmethode	5
3. Achtergrondkenmerken	6
4. Resultaten.....	8
4.1 Huidige woning.....	8
4.2 Toekomstige woning	11
4.3 Vervoer en voorzieningen	15
4.4 Sociale contacten	16
4.5 Zorg en ondersteuning	19
5. Samenvatting en conclusie.....	24
6. Bijlage	27

1. Aanleiding en voortraject

Hieraan voorafgaand heeft een onderzoek plaats gevonden door Companen. Dit onderzoek is uitgevoerd in de regio Rivierenland en gaat in op de prognoses van verschillende doelgroepen die zorg nodig hebben en zelfstandig moeten wonen. De gemeente Culemborg heeft gekozen voor aanvullend onderzoek naar het welzijnsaspect van inwoners.

Gemeenten zijn vanaf 2026 verplicht een woonzorgvisie op te stellen waarin ze aangeven hoe ze invulling willen geven aan de vraag naar woonruimte vanuit verschillende 'aandachtsgroepen' en aan de zorg en ondersteuning die daar voor nodig is. Het onderzoek van Companen heeft als doel om de opgave voor deze groepen inzichtelijk te maken. De resultaten dienen als onderlegger voor de lokale woonwelzijnzorgvisie die de gemeente Culemborg wil opstellen.

Als aanvulling hierop heeft de gemeente Culemborg in samenwerking met 'Later is Nu', Het Seniorencollectief en ElkWelzijn dit onderzoek uitgevoerd. Het belangrijkste doel is Culemborgse ouderen aan het woord te laten over hun behoefte over wonen, welzijn en zorg. In een werkgroep is nagedacht over de onderzoeksmethoden, vragenlijst en focusgroepen.

2. Onderzoeksmethode

Voor het onderzoek naar de behoeften van ouderen in Culemborg zijn verschillende onderzoeksmethoden gebruikt om een beeld te krijgen van hun woon-, welzijns- en zorgbehoeften. De belangrijkste onderzoeksmethoden die zijn toegepast zijn een enquête en focusgroepen.

VRAGENLIJST

In de werkgroep voor het onderzoek is met de betrokken partijen een vragenlijst opgesteld. Deze vragenlijst is ontsloten via Platform Culemborg. Eveneens is de vragenlijst ook schriftelijk afgenomen tijdens de seniorenbeurs. In totaal hebben **334** respondenten de vragenlijst ingevuld.

BETROUWBAARHEID

Het aantal respondenten dat de vragenlijst heeft ingevuld is in totaliteit voldoende voor een betrouwbaarheidsniveau van 95%. Echter, de verdeling over de leeftijdscategorieën laat zien dat deze betrouwbaarheidsmarges alleen gelden voor de leeftijdscategorieën 55-65 en 65-75. Daarom spreken we in het onderzoek over respondenten en niet over inwoners.

Leeftijdscategorie	Absoluut aantal ¹	Aantal respondenten	Foutenmarge	Betrouwbaarheid
55 – 64 jaar	4.241	167	7,4%	Voldoende
65 – 74 jaar	3.035	140	8,0%	Voldoende
75+	3.030	26	19,1%	Onvoldoende

FOCUSGROEPEN

Naast de (online) vragenlijst is er ook informatie verkregen via focusgroepen. In samenwerking met ElkWelzijn hebben er drie focusgroepen plaatsgevonden waar is gesproken met ouderen. Het betrof een algemene focusgroep en twee focusgroepen met ouderen met een migratie achtergrond. Deze focusgroepen hebben aanvullende kwalitatieve informatie opgeleverd als aanvulling de resultaten van de vragenlijst. Deze aanvullende informatie is op de relevante onderdelen in de rapportage verwerkt.

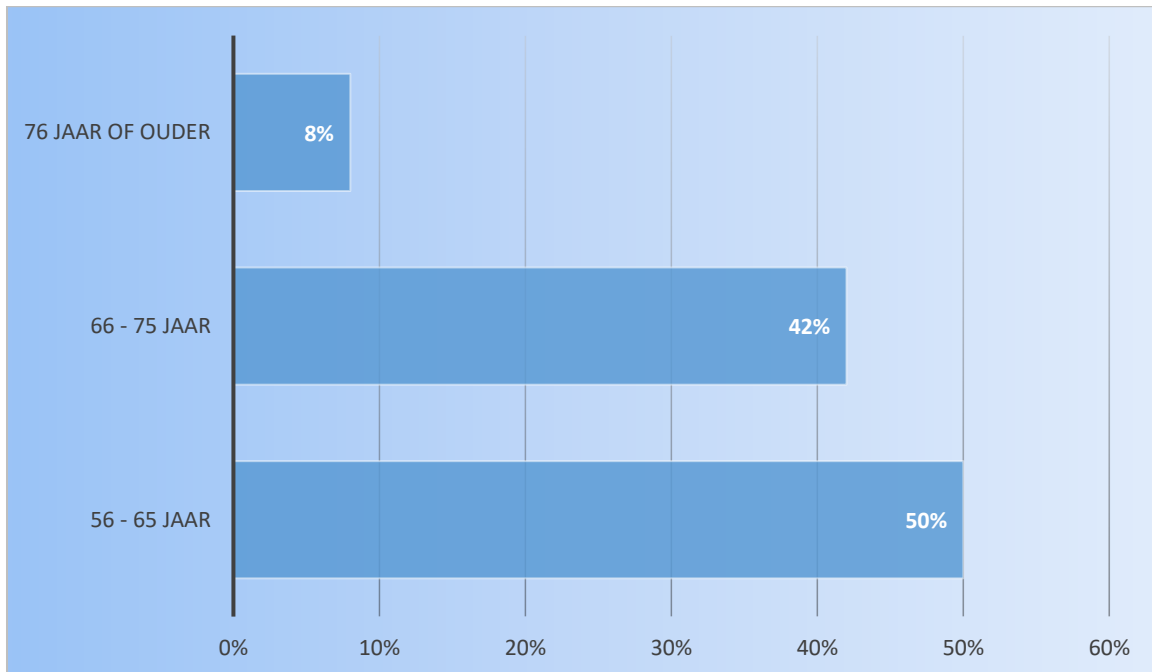
---

¹ De absolute aantallen zijn gebaseerd op percentages van het totale inwoneraantal in Culemborg.

3. Achtergrondkenmerken

In de vragenlijst zijn de respondenten gevraagd naar verschillende achtergrondkenmerken. Deze achtergrondkenmerken dienen om de doelgroep te definiëren en te begrijpen.

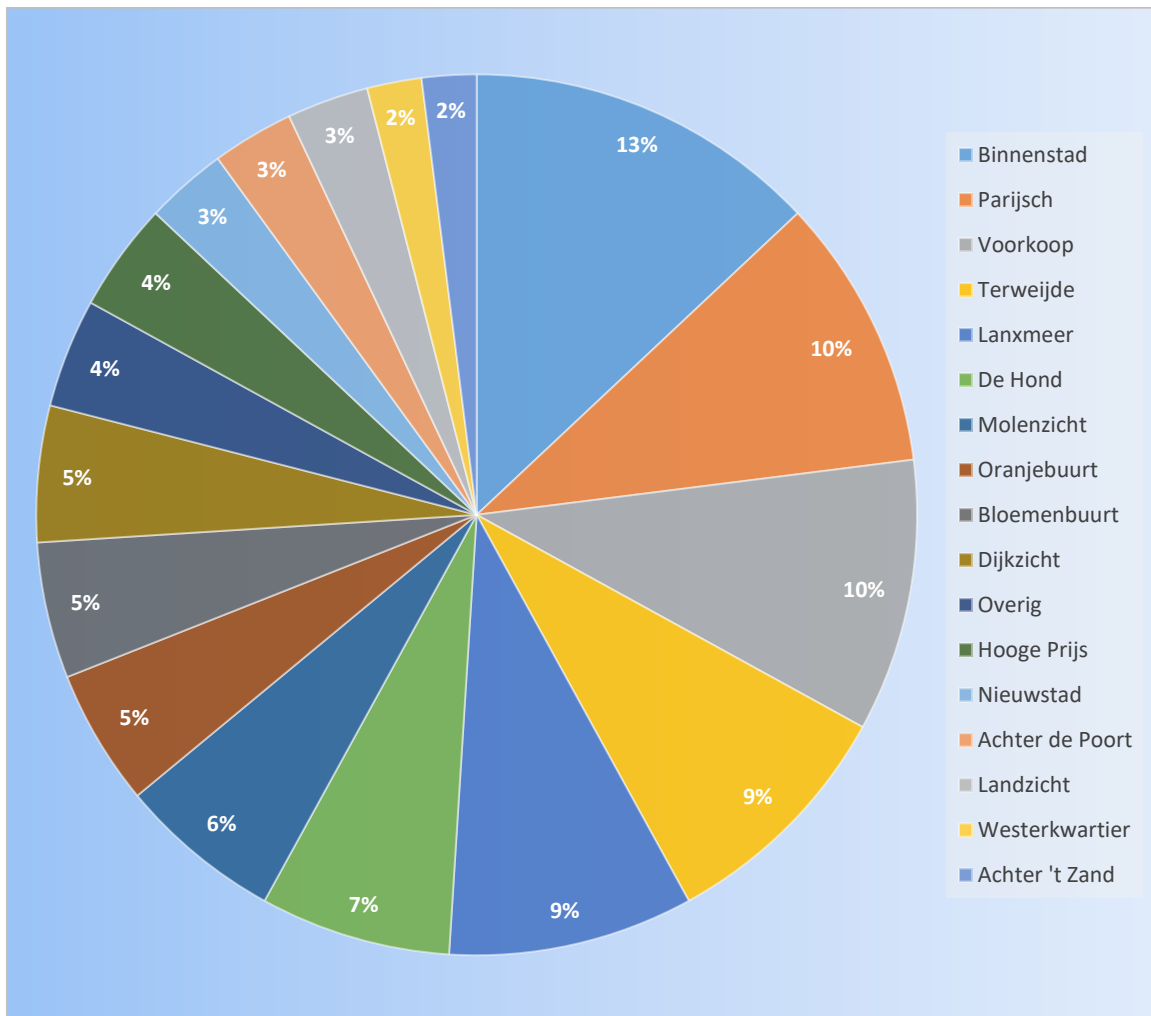
Figuur 1. Leeftijdscategorie

Het responspercentage heeft zich gelijkmatig verdeeld over ouderen onder de 65 (50%) en ouderen boven de 65 jaar (50%). Echter, het aantal oudere ouderen (76 jaar of ouder) blijft in verhouding achter. Zeker wanneer we dit responspercentage afzetten tegen het werkelijke aandeel 75+'ers in Culemborg.

Respondenten is gevraagd in welke woonwijk zij wonen. De resultaten zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Figuur 2. Woonwijken

De resultaten laten zien dat er een gelijkmatige spreiding is over de verschillende woonwijken. Er is sprake van een kleine oververtegenwoordiging van respondenten uit de Binnenstad in verhouding met het aantal inwoners en ouderen dat daar werkelijk woont.

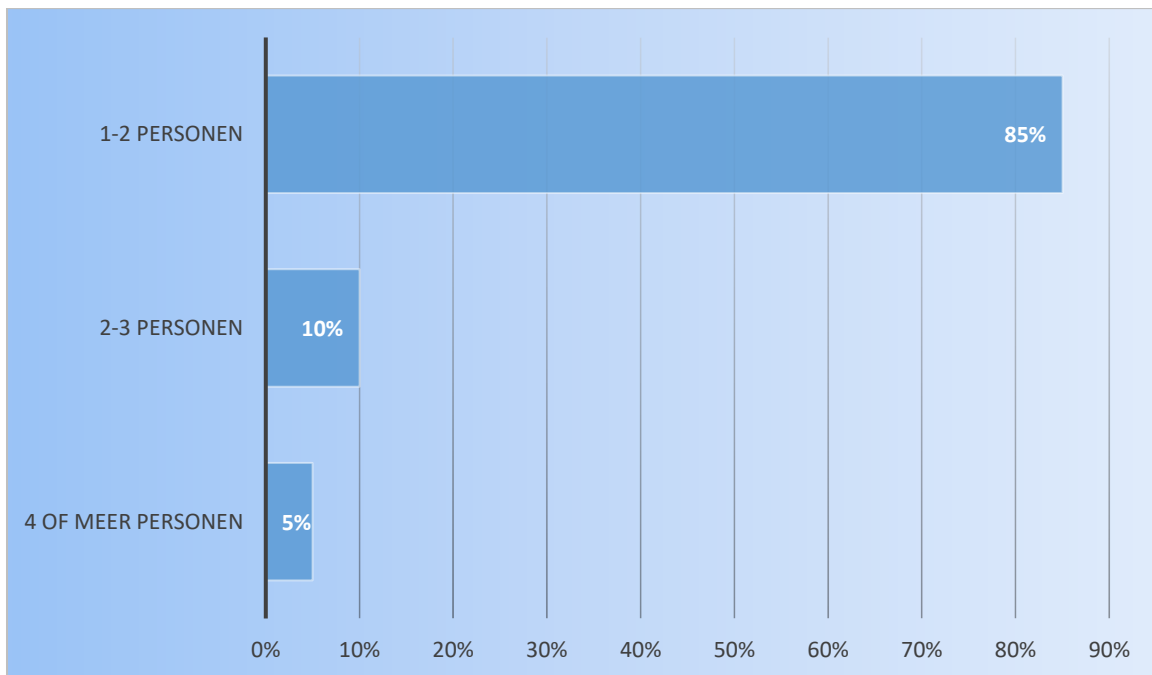
4. Resultaten

In dit hoofdstuk volgen de resultaten van de enquête. De resultaten zijn geclusterd in paragrafen over de huidige woning, een toekomstige woning, vervoer en voorzieningen, sociale contacten en over zorg en ondersteuning.

4.1 Huidige woning

Respondenten is gevraagd hoe de samenstelling van hun huishouden eruit ziet. De resultaten zijn weergegeven in onderstaande tabel.

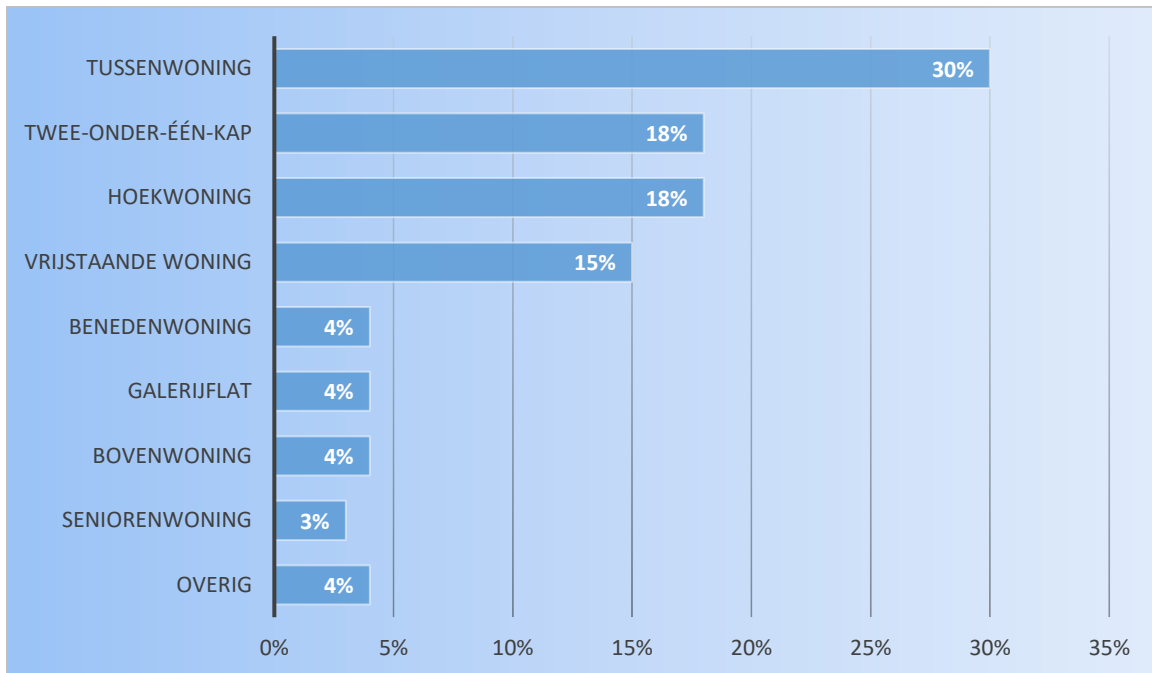
Figuur 3. Aantal personen huishouden

Een overgrote meerderheid van de respondenten woont in een huishouden met één of twee personen, namelijk 85%. Een klein deel van de respondenten woont met 3 personen of meer.

Respondenten is gevraagd in wat voor type woning zij wonen.

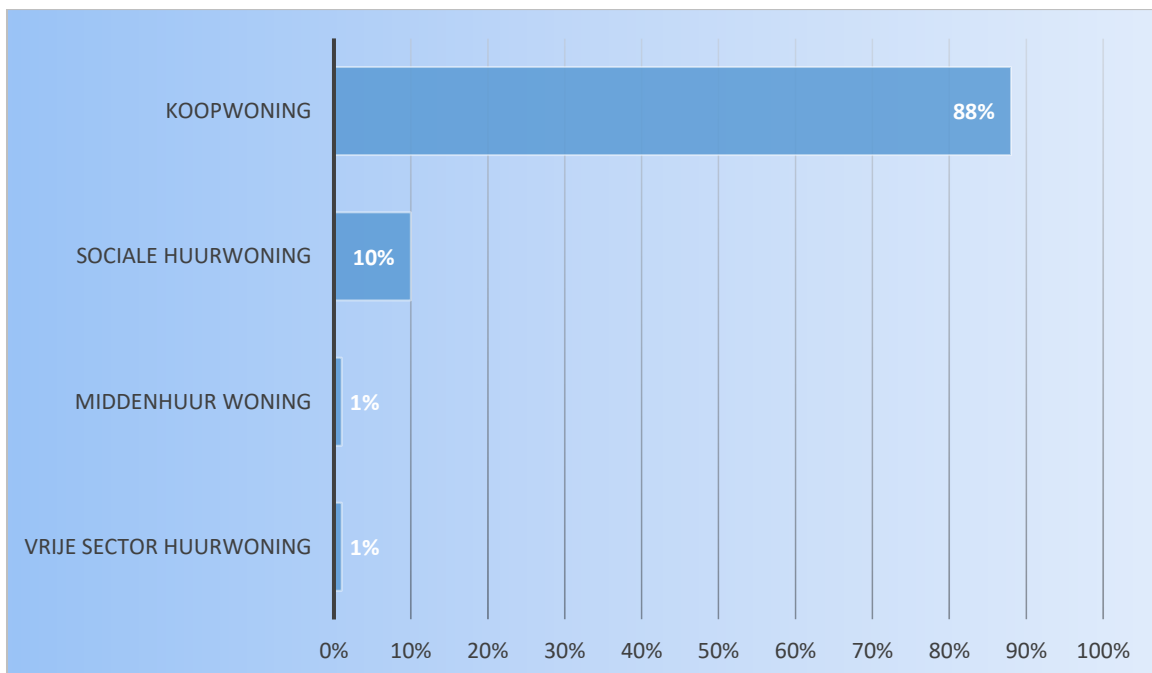
Figuur 4. Type woning

Van de respondenten woont 30% in een tussenwoning, 18% in een hoekwoning en eveneens 18% in een twee-onder-één-kap.

In onderstaande figuur is weergegeven hoe de woning is gefinancierd.

Figuur 5. Financiering woning

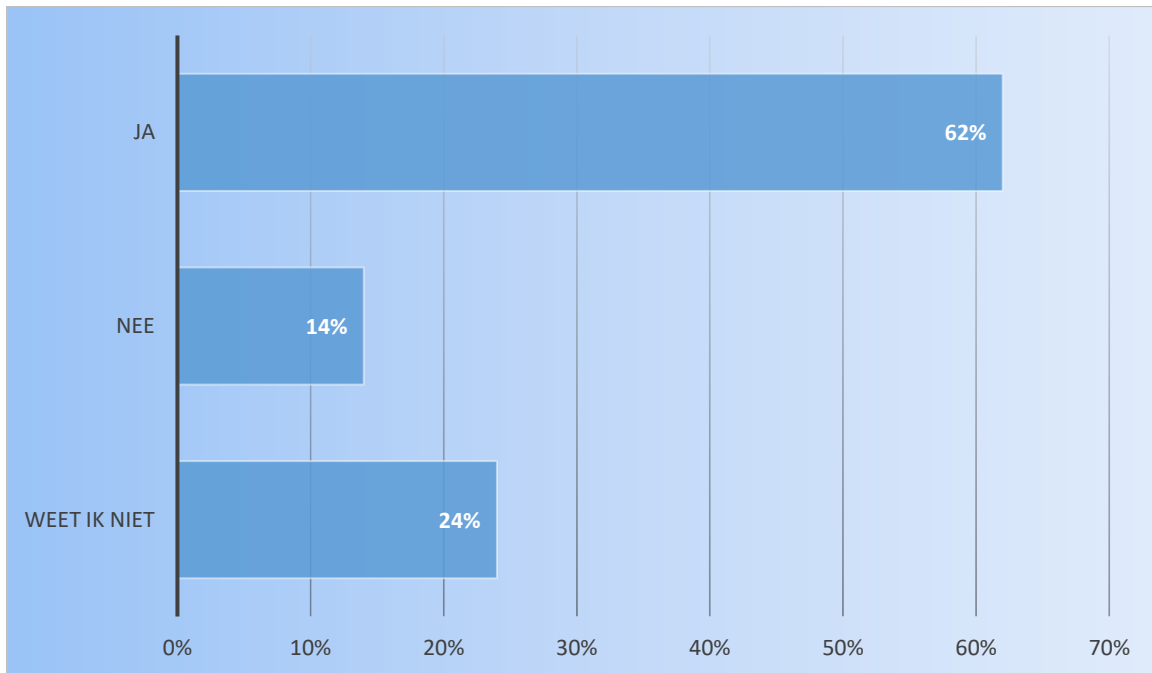

Een grote meerderheid van de respondenten beschikt over een koopwoning, namelijk 88%. Een klein deel, 10% van de respondenten, woont in een sociale huurwoning.

Een overgrote meerderheid van de respondenten is (zeer) tevreden over hun huidige woning, namelijk 85%.

Respondenten is gevraagd of zij indien nodig een aanpassing aan hun huidige woning kunnen betalen. De resultaten staan weergegeven in onderstaande figuur.

Figuur 6. Aanpassing woning kunnen betalen

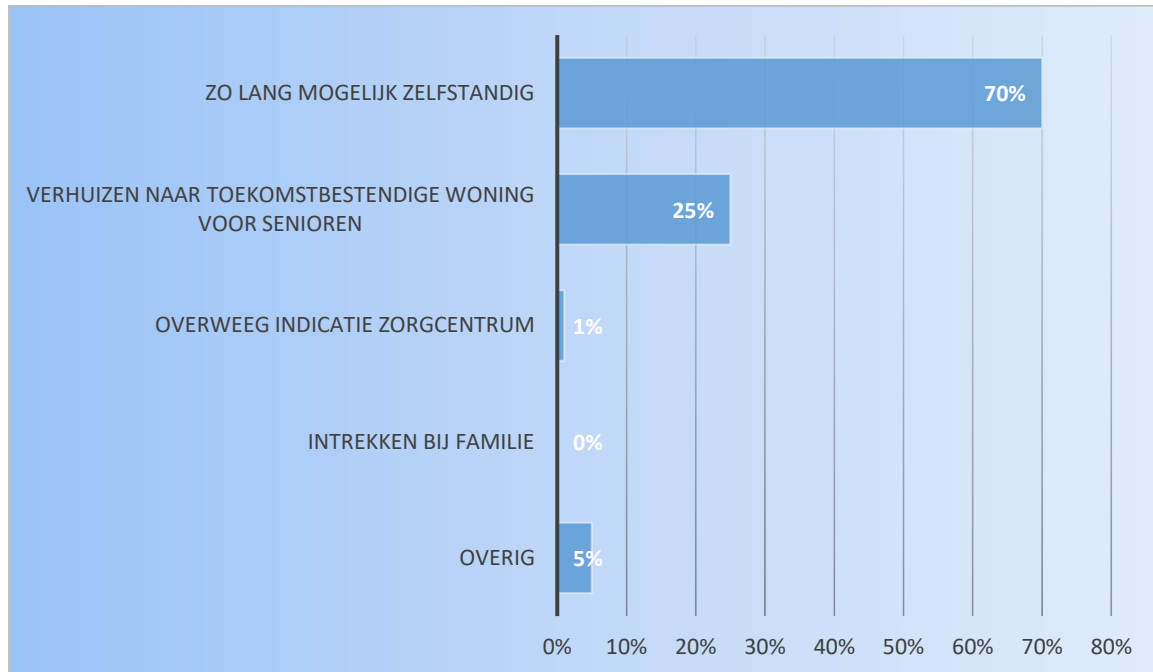

Een meerderheid van 62% de respondenten geeft aan een woningaanpassing te kunnen betalen. 14% kan dit niet en 24% van de respondenten weet niet of zij dit kunnen betalen.

4.2 Toekomstige woning

Respondenten zijn bevraagd over hun wensen voor de toekomst op het gebied van wonen.

Figuur 7. Woonsituatie lange termijn

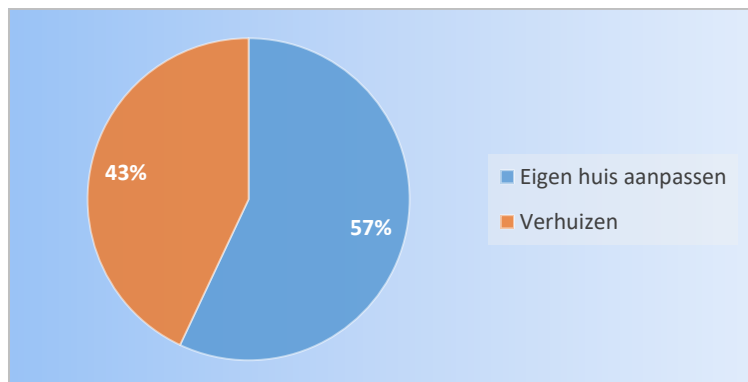
Een meerderheid van de respondenten, 70%, wil zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen. Een kwart van de respondenten ziet zichzelf op de lange termijn verhuizen naar een toekomstbestendige woning voor senioren.

Respondenten konden in de vragenlijst hun antwoord aanvullen of onderbouwen. Hier gaven meerdere respondenten aan interesse te hebben in gemeenschappelijk wonen, waarbij ze samen met anderen willen leven en gedeelde voorzieningen willen hebben. Ditzelfde geldt voor de respondenten die zijn gesproken in de focusgroepen. Er is ook een duidelijke wens voor energiezuinige en toekomstbestendige woningen. Sommige respondenten willen graag zelfstandig blijven wonen, maar overwegen wel een kleinere of andere woning. Er zijn ook individuen die nadenken over nieuwbouw of het bouwen van een eigen huis

“Ik wil voorlopig zelfstandig blijven wonen in mijn huidige huis, maar zou op termijn wel willen verhuizen naar een woning die toekomstbestendig is voor senioren. Daarbij spreekt een of andere vorm van gezamenlijkheid of een hofje me wel aan.”

Er is aan de respondenten gevraagd of zij geneigd zijn hun huidige woning aan te passen of te verhuizen indien dat nodig is. De resultaten zijn weergegeven in onderstaande figuur.

Figuur 8. Woning aanpassen of verhuizen

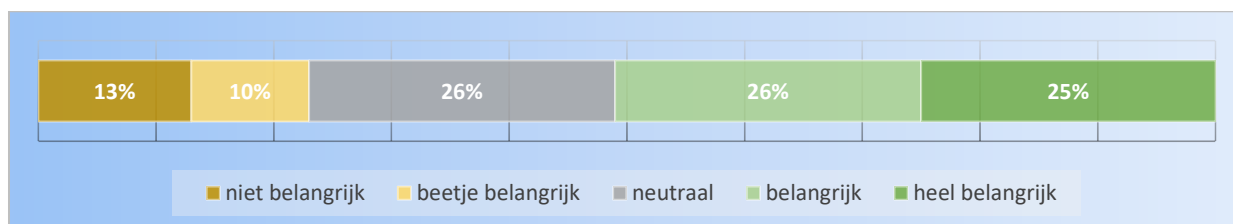

Er is een lichte voorkeur voor het aanpassen van de huidige woning, namelijk 57% van de respondenten staat hier voor open. Alsnog is 43% van de respondenten bereidwillig te verhuizen.

Respondenten is gevraagd wat voor type woning zij wensen indien hun huidige woning niet geschikt zou zijn. De respondenten geven de voorkeur aan een gelijkvloerse woning of appartement, vaak met een kleine tuin of balkon. Er is een duidelijke interesse in levensloopbestendige woningen die geschikt zijn voor senioren, waarbij voorzieningen op de begane grond belangrijk zijn. Sommigen zoeken naar gemeenschappelijke woonvormen zoals een 'knarrenhof' of woongemeenschap. Er is een mix van voorkeuren voor kopen en huren, met een lichte voorkeur voor koopwoningen. Sommige respondenten hebben al een toekomstbestendige woning.

Het belang van gemeenschappelijke ruimtes bij de woonplek is ook in de vragenlijst aan de orde gekomen. De resultaten staan weergegeven in onderstaande figuur.

Figuur 9. Belang van gemeenschappelijke ruimtes bij de woonplek

Ongeveer de helft van de respondenten geeft aan gemeenschappelijke ruimtes (heel) belangrijk te vinden. Een kwart van de respondenten is hierover neutraal. 23% geeft aan die niet of een beetje belangrijk te vinden.

Gemeenschappelijk wonen en het delen van gemeenschappelijke ruimten is een veel voorkomend geluid tijdens de focusgroepen en in de open antwoorden van de vragenlijst.

“Ik zou graag ergens wonen waar mensen actief naar elkaar omkijken en waar gemeenschappelijke ruimtes zijn.”

“Ik zou wel willen verhuizen naar een wat kleinere woning of appartement binnen een coöperatief woningen project met een aantal gedeelde voorzieningen.”

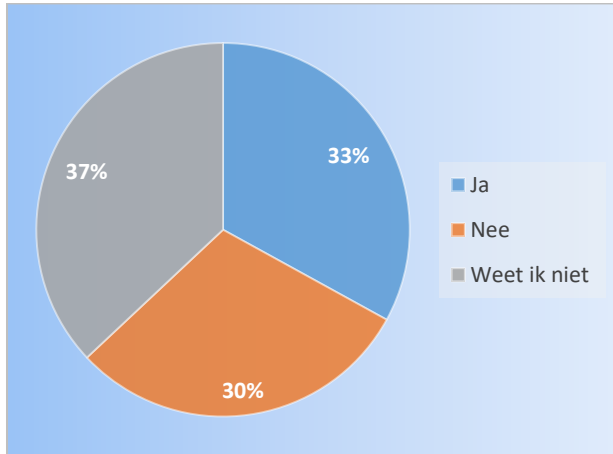
“Mogelijk verhuizen naar plek met mogelijkheden voor bouwen eigen huis voor mezelf en onze volwassen kinderen.”

“Samen met meer mensen bij elkaar”

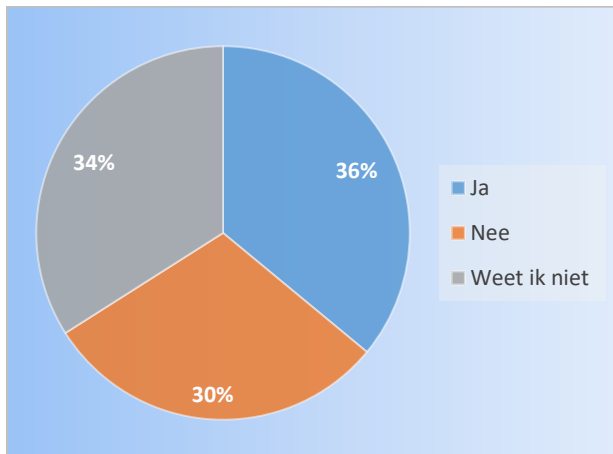
“Zou graag wat rustiger willen wonen, liefst gemeenschappelijk wonen.”

Respondenten zijn niet eenduidig als het gaat om de wens om te verhuizen naar een nieuwbouwwoning. Een derde van de respondenten staat hier voor open, een derde niet en ruim een derde is hierover neutraal. Ditzelfde geldt voor het verhuizen naar een woning met een vereniging van eigenaren.

Figuur 10. Verhuizen naar nieuwbouwwijk

Figuur 11. Verhuizen naar woning met VVE

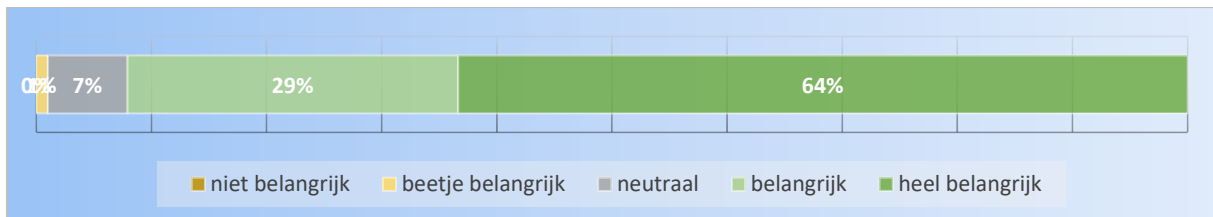

4.3 Vervoer en voorzieningen

Een meerderheid van de respondenten is in het bezit van een auto, namelijk 62%. De meeste respondenten geven aan dat ze de fiets/e-bike gebruiken als vervoermiddel, vaak in combinatie met de auto. Enkele respondenten maken gebruik van het openbaar vervoer, zoals de trein en sommigen noemen ook deelauto's als optie. Over het algemeen is er een duidelijke voorkeur de auto en voor fietsen als belangrijk vervoermiddel onder de respondenten.

Respondenten is gevraagd hoe belangrijk de nabijheid van openbare voorzieningen voor hen is. De resultaten staan weergegeven in onderstaande figuur.

Figuur 12. Belang nabijheid openbare voorzieningen

Bijna alle respondenten (93%) geven aan de nabijheid van openbare voorzieningen (heel) belangrijk te vinden. Een klein deel van 7% is hierover neutraal.

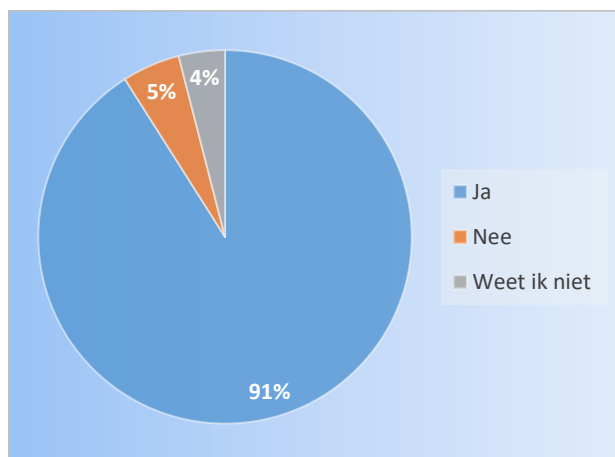
4.4 Sociale contacten

In het onderzoek is gevraagd naar de sociale contacten van ouderen. Over contacten in de directe woonomgeving en naar de behoefte om digitaal sociaal contact te hebben. Ook is er gevraagd of ouderen lid zijn van een vereniging en gebruik (willen) maken van een ontmoetingsplek in de buurt.

Respondenten is gevraagd of zij behoefte hebben aan sociale contacten in de buurt en op welke manier. De meeste respondenten benadrukken het belang van sociale contacten in de buurt. Velen geven aan dat een sociaal netwerk en gemeenschappelijke activiteiten essentieel zijn. Er is een sterke voorkeur voor ontmoetingsplekken en informele samenkomsten, zoals een kroeg in plaats van een buurthuis. Activiteiten zoals tuinieren, sport, en vrijwilligerswerk worden vaak genoemd als manieren om sociale interactie te bevorderen. Er is ook interesse in 'meergeneratie' wonen en het hebben van contacten met verschillende leeftijdsgroepen. Sommige respondenten geven aan al een voldoende sociaal netwerk te hebben of geen extra behoefte te voelen aan meer sociale contacten.

Respondent is gevraagd of zij contacten hebben in hun nabije leefomgeving. De resultaten zijn weergegeven in onderstaande figuur.

Figuur 13. Nabijheid sociale contacten

Verreweg de meeste respondenten (91%) heeft sociale contacten in zijn of haar nabije leefomgeving.

Verenigingsleven

In een open vraag is gevraagd naar het lidmaatschap van clubs of verenigingen. Een meerderheid van de respondenten is lid van sportgerelateerde clubs of verenigingen, zoals sportscholen, zwemclubs, andere sportverenigingen. Daarnaast zijn er ook veel leden van culturele en creatieve verenigingen, zoals koren, dansgroepen en quiltclubs. Religieuze betrokkenheid is ook aanwezig, met respondenten die lid zijn van kerken. Een aantal respondenten geeft aan geen lid te zijn van clubs of verenigingen.

“Ja, ik zou graag in de eigen wijk een informele ontmoetingsplek hebben. Eerder een kroeg dan een buurthuis”

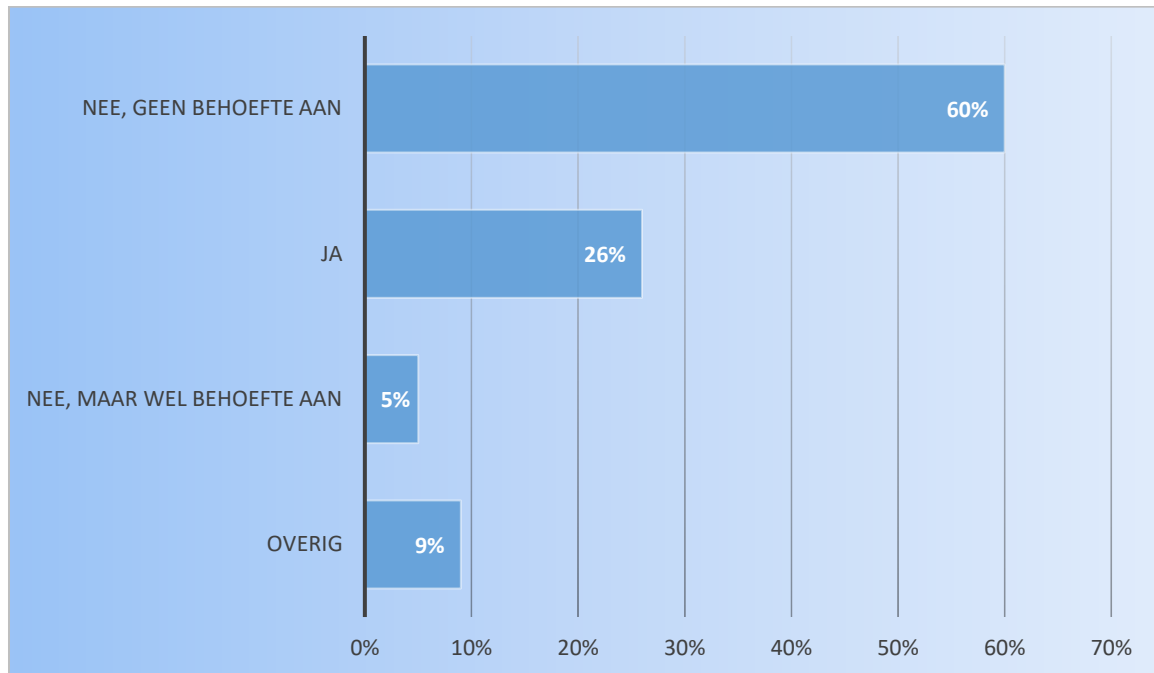
“Zeker, dit vind ik erg belangrijk, ook met variatie in leeftijd.”

“Ik heb veel sociale contacten omdat ik actief ben als vrijwilliger.”

Ontmoetingsplekken

In Culemborg zijn verschillende plekken waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Bijvoorbeeld de Salaamander, BonVie, Bolderburen, Bij Ons, Z-cafe, Odensehuis, Driestad, inloophuis Parklaan, de bibliotheek etc. Respondenten is gevraagd of zij zo'n plek wel eens hebben bezocht. De resultaten zijn weergegeven in onderstaande figuur.

Figuur 14. Plek bezocht om nieuwe mensen te ontmoeten

De meeste respondenten geven aan geen behoefte te hebben aan een dergelijke ontmoetingsplek. Ongeveer 60%. Een kwart van de respondenten heeft wel een dergelijke ontmoetingsplek bezocht. Veel respondenten geven aan momenteel geen behoefte te hebben aan ontmoetingsplekken in Culemborg, maar staan er wel voor open in de toekomst, vooral als hun sociale situatie verandert. Sommigen hebben een rijk sociaal leven en voelen daarom geen noodzaak om nieuwe mensen te ontmoeten via georganiseerde plekken. Er zijn ook respondenten die liever via andere netwerken of clubs mensen ontmoeten. Enkele respondenten hebben negatieve ervaringen of vooroordelen over de sociale dynamiek in Culemborg. Een paar mensen zijn al actief in vrijwilligerswerk of andere sociale activiteiten.

Respondenten benadrukken het belang van diverse en boeiende activiteiten als cruciaal voor een aantrekkelijke ontmoetingsplek. Toegankelijkheid en een centrale ligging worden ook vaak genoemd als belangrijke factoren. Veel respondenten waarderen een groene buitenruimte en een prettige omgeving. Goede koffie en de mogelijkheid voor een maaltijd zijn ook populaire wensen. Sociale samenhang en het ontmoeten van gelijkgestemden zonder verplichtingen worden

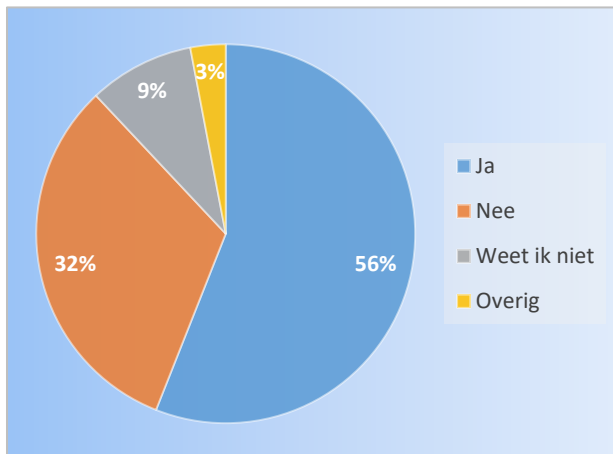
“Nee, want nu heb ik daar geen behoefte aan. Mijn sociale leven is rijk en uitgebreid en ik kan nog overal naartoe. Maar als ik ouder ben heb ik daar waarschijnlijk wel behoefte aan, op voorwaarde dat ik daar dan mensen kan ontmoeten met een vergelijkbare achtergrond.”

gewaardeerd. Tot slot wordt het gevoel van welkom zijn en een open sfeer als belangrijk ervaren.

Digitaal sociaal contact

Sociaal contact kan ook digitaal plaatsvinden. Ook hierover zijn respondenten bevroegd. Het gaat hierbij om telefonische contacten, app-groepen of sociale media. De resultaten staan in de volgende figuur weergegeven.

Figuur 15. Behoeftte digitaal sociaal contact

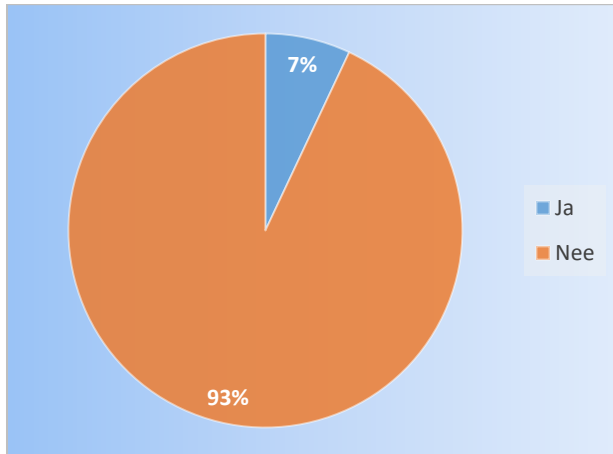
Ruim de helft van de respondenten staat open voor digitaal sociaal contact, namelijk 56%. Ongeveer een derde van de respondenten staat hier niet voor open.

4.5 Zorg en ondersteuning

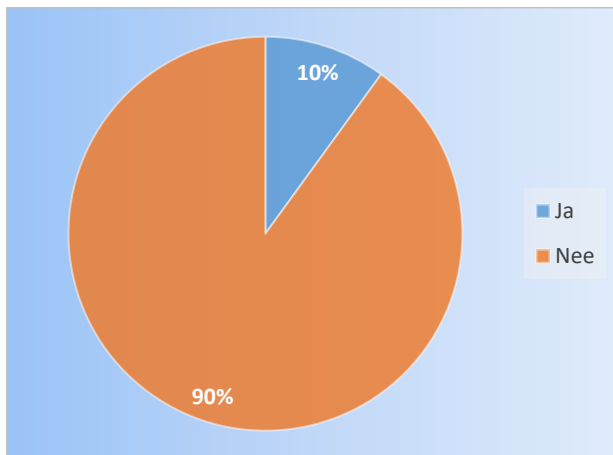
Om zelfstandig te kunnen blijven wonen en functioneren is een passend ondersteunings- en zorgaanbod van belang. In deze laatste paragraaf gaan we in op de vraag naar ondersteuning en zorg. Evenals de vraag naar informele ondersteuning, gevoel van zelfstandigheid en de bekendheid met een aantal Culemborgse ondersteunende initiatieven.

Allereerst is respondenten gevraagd of zij zorg of ondersteuning nodig hebben en of zij beperkingen ervaren. De resultaten zijn weergegeven in de twee onderstaande cirkeldiagrammen.

Figuur 16. Zorg of assistentie door ziekte of aandoening

Figuur 17. Moelijker bewegen door ziekte of aandoening

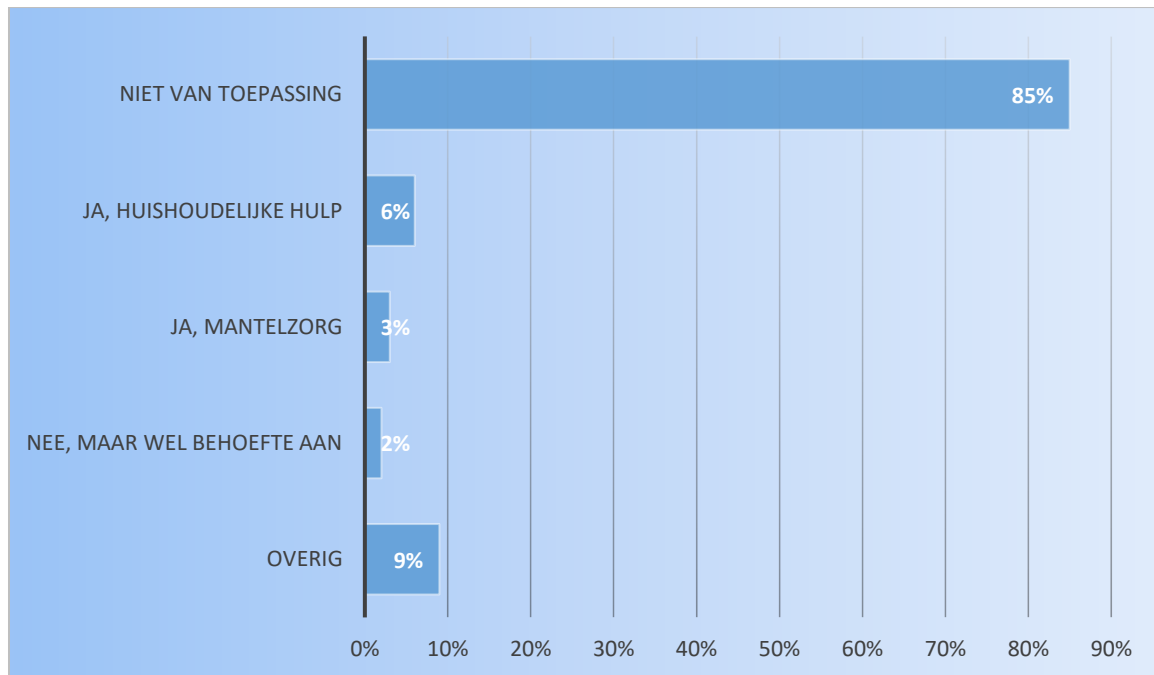
Een grote meerderheid van de respondenten is vitaal en heeft geen beperkingen. Uit de eerste figuur blijkt dat 7% van de respondenten zorg of assistentie nodig heeft in verband met een ziekte of aandoening, terwijl 93% aangaf geen dergelijke moeilijkheden te ervaren.

De tweede cirkeldiagram presenteert een vergelijkbare vraag, maar gaat over moeilijkheden met bewegen. Hier gaf 10% van de respondenten aan dat zij moeilijkheden ondervinden bij het bewegen door een ziekte of aandoening, terwijl 90% aangaf geen problemen te hebben.

De oververtegenwoordiging van jonge ouderen in de onderzoekspopulatie laat een deels vertekend beeld zien van een meerderheid van vitale jonge ouderen zonder zorg- of ondersteuningsvraag.

In onderstaande figuur is zichtbaar dat de meeste respondenten geen ondersteuning ontvangen en dat een klein aandeel van 6% ondersteuning ontvangt in de vorm van huishoudelijke ondersteuning.

Figuur 18. Gebruik zorg of ondersteuning

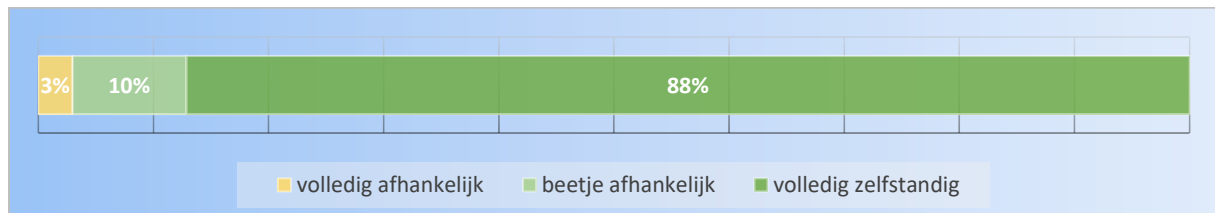

Veel respondenten geven aan momenteel geen hulpmiddelen nodig te hebben om te kunnen bewegen, maar erkennen dat dit in de toekomst kan veranderen. Enkele respondenten gebruiken al hulpmiddelen zoals een wandelstok of krukken. Er is ook interesse in aanpassingen zoals drempelvrije woningen, verhoogde toiletten en trapliften voor de toekomst. Sommige respondenten hebben al diverse aanpassingen in hun woning, zoals elektrische deuropeningen en handgrepen aan de muur. Over het algemeen is er een bewustzijn van de mogelijke toekomstige behoefte aan hulpmiddelen en aanpassingen.

Het aandeel respondenten dat ondersteuning ontvangt vanuit hun netwerk is wel iets groter, namelijk 28%. Het netwerk is hiermee wel meer betrokken dan de vraag naar hulpverlening vanuit instanties.

Het gevoel van zelfstandigheid dat respondenten ervaren is hoog.

Figuur 19. Gevoel van zelfstandigheid

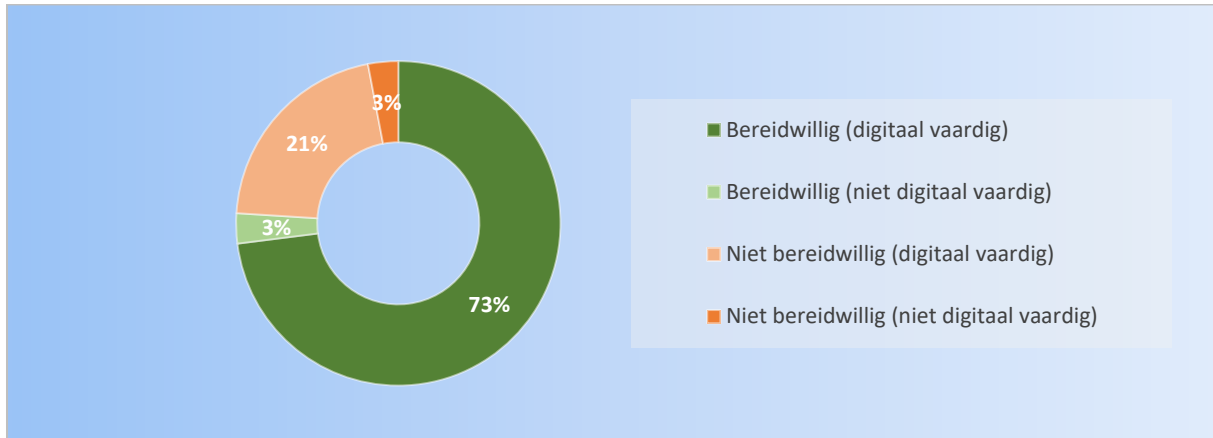

88% van de respondenten voelt zich volledig zelfstandig, 10% voelt zich een beetje afhankelijk.

Technologische zorgondersteuning

Er wordt steeds vaker geëxperimenteerd met technologische zorgondersteuning, zoals domotica en zorg op afstand. Respondenten is gevraagd of zij hiertoe bereid zijn en of zij over voldoende digitale vaardigheden beschikken.

Figuur 20. Bereidheid technologische zorgondersteuning

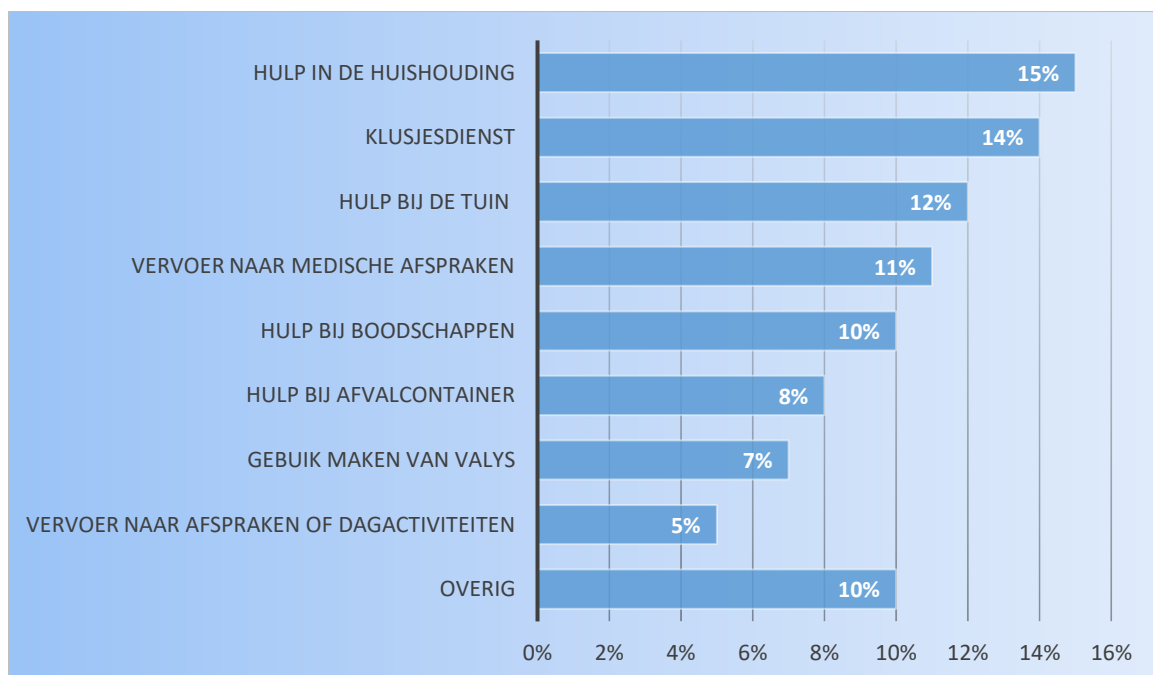
Een groot gedeelte van de respondenten staat open voor technologische zorgondersteuning, namelijk 76%. 73% van de respondenten geeft ook aan over voldoende digitale vaardigheden te beschikken en 3% heeft deze vaardigheden onvoldoende. 24% van de respondenten staat niet open voor digitale zorgondersteuning.

Niet professionele ondersteuning

Ouderen kunnen voor verschillende onderdelen van hun leven ondersteuning gebruiken. In het onderzoek is gevraagd naar enkele vormen van niet professionele ondersteuning. Onderstaande figuur toont dat de verschillende categorieën van gewenste niet-professionele ondersteuning onder de respondenten. Uit de figuur blijkt dat de meest gevraagde vorm van ondersteuning hulp in de huishouding is, met 15% van de respondenten. Dit wordt gevolgd door een klusdienst en hulp bij de tuin, beide met 14%.

Daarnaast geeft 12% van de respondenten aan behoefte te hebben aan vervoer naar medische afspraken, terwijl 10% hulp bij boodschappen wenst. Hulp bij de afvalcontainer wordt door 8% van de respondenten gewenst, en 7% wil gebruik maken van Valys, een regionale vervoersservice. Tot slot geeft 5% van de respondenten aan behoefte te hebben aan vervoer naar afspraken of dagactiviteiten, en 10% heeft andere vormen van ondersteuning nodig.

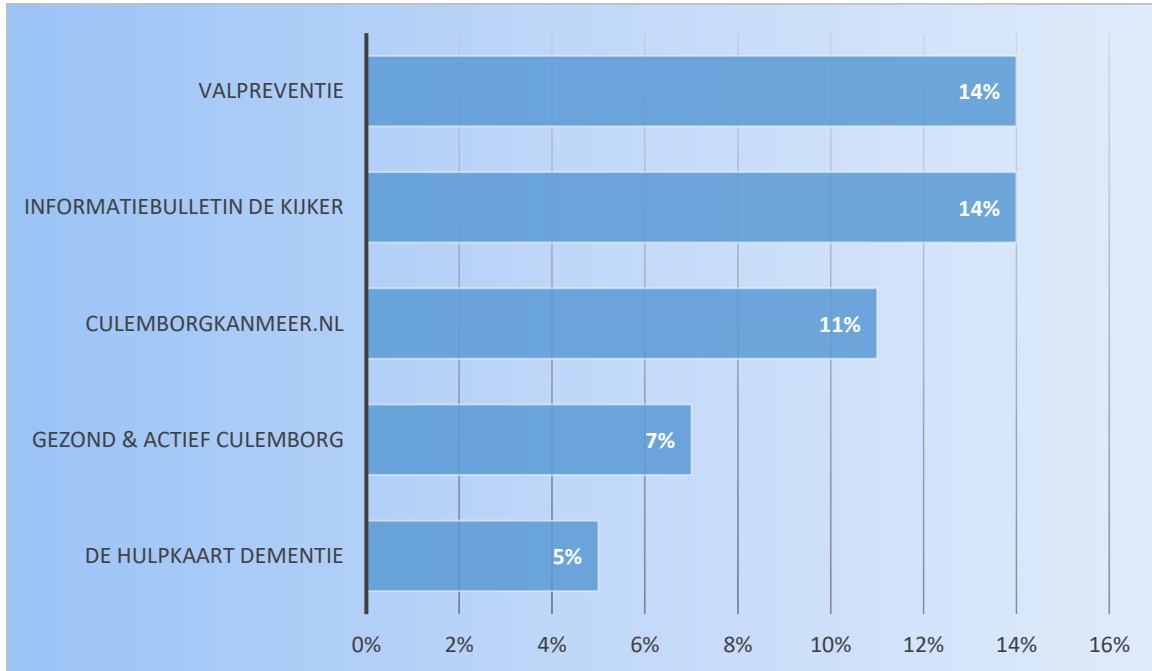
Figuur 21. Gewenste niet-professionele ondersteuning

Culemborgse initiatieven

In Culemborg zijn verschillende initiatieven voor (onder andere) ouderen. De respondenten is gevraagd of zij bekend zijn met deze initiatieven.

Figuur 22. Bekendheid Culemborgse initiatieven

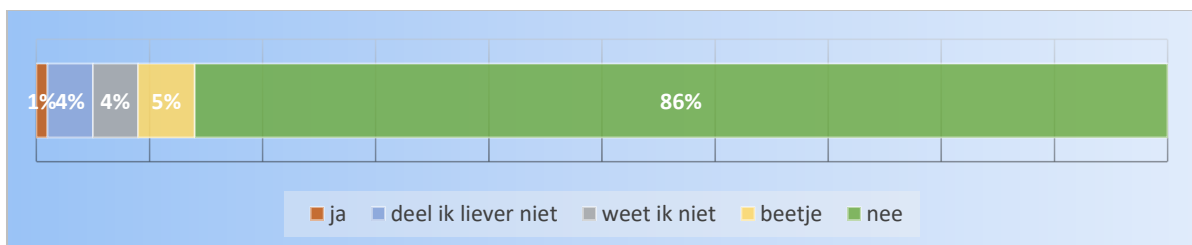

Uit de resultaten blijkt dat valpreventie en het Informatiebulletin De Kijker de meest bekende initiatieven zijn, elk met een bekendheid van 14%. Culemborgkanmeer.nl volgt met 11%, terwijl Gezond & Actief Culemborg en De Hulpkaart Dementie minder bekend zijn, met respectievelijk 7% en 5%.

Financiële zorgen

De financiële zorgen onder de respondenten zijn zeer beperkt. Een meerderheid van 86% geeft aan geen financiële problemen te hebben. Slechts een zeer klein deel van de respondenten (1%) geeft aan financiële problemen te hebben. Een klein percentage van 5% geeft aan een beetje financiële problemen te hebben.

Figuur 23. Financiële problemen

5. Samenvatting en conclusie

De behoeftepeiling onder ouderen in Culemborg gaat in op verschillende thema's over wonen, zorg, welzijn en samenleven. Het onderzoek dient als verdieping op de analyse van Companen t.b.v. de woonwelzijnzorgvisie die we dit jaar maken. Het voornaamste doel van de behoeftepeiling is dat het informatie oplevert voor nieuw te ontwikkelen woongebieden, zoals de stationsomgeving. De ontwikkelingen van nieuwe woongebieden geeft ons de kans om in te spelen op veranderingen en in te spelen op de behoeften en wensen van ouderen. Zodoende zijn zij bevraagd naar onderwerpen over hun woning, woonwensen, mobiliteit, 'sociale contacten en ontmoeting' en 'zorg en ondersteuning'.

De vragenlijst is ingevuld door 334 respondenten. Er is sprake van een oververtegenwoordiging van jonge ouderen. Voor deze groep ouderen zijn de resultaten betrouwbaar te noemen. Voor de groep 75+'ers zijn de resultaten zeer indicatief.

Naast een vragenlijst hebben er ook twee focusgroepen plaatsgevonden over dezelfde onderwerpen. Deze focusgroepen hebben aanvullende kwalitatieve informatie opgeleverd voor met name ouderen met een niet westerse achtergrond.

Wonen

Uit de behoeftepeiling blijkt dat de meerderheid van de respondenten vitaal en zelfstandig is. De meerderheid van de respondenten beschikt over een koopwoning, namelijk 88%, terwijl 10% in een sociale huurwoning woont. Een overgrote meerderheid van de respondenten is (zeer) tevreden over hun huidige woning, namelijk 85%.

De meeste respondenten willen zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen, maar staan open voor aanpassingen aan hun woning of verhuizen naar een toekomstbestendige woning indien nodig. Ook hebben zij veelal voldoende financiële middelen om dit te realiseren.

Er is een duidelijke voorkeur voor gelijkvloerse woningen of appartementen met een tuin of balkon. Gemeenschappelijke woonvormen en energiezuinige woningen worden ook gewaardeerd. Sociale contacten en nabijheid van openbare voorzieningen zijn belangrijk voor de respondenten, waarbij ontmoetingsplekken en informele samenkomsten worden gewaardeerd.

De tevredenheid over de huidige woonsituatie, de waardering van contacten in de buurt en de financiële mogelijkheden om de eigen woning aan te passen kan betekenen dat de verhuisbereidheid niet heel groot is.

Flexibele woonvormen zoals 'knarrenhofjes' of woongemeenschappen, waar ouderen samen kunnen wonen en gebruik kunnen maken van gedeelde voorzieningen, moeten worden ontwikkeld.

Gemeenschappelijk wonen kan worden gestimuleerd door het aanbieden van woningen die geschikt zijn voor meerdere generaties of groepen ouderen. Dit is ook een duidelijk uitgesproken wens tijdens de focusgroepen met ouderen.

Vervoer

Een meerderheid van de respondenten (62%) is in het bezit van een auto. De meeste respondenten geven aan dat ze de fiets of e-bike gebruiken als vervoermiddel, vaak in combinatie met de auto. Enkele respondenten maken gebruik van het openbaar vervoer, zoals de trein, en sommigen noemen

deelauto's als optie. Over het algemeen is er een duidelijke voorkeur voor de auto en fietsen als belangrijke vervoermiddelen onder de respondenten.

Daarnaast vinden bijna alle respondenten (93%) de nabijheid van openbare voorzieningen (heel) belangrijk. Slechts een klein deel van 7% is hierover neutraal. Belangrijke voorzieningen omvatten onder andere winkels, huisartsen, sportscholen en openbaar vervoer.

Goede infrastructuur en veilige wandel- en fietspaden zijn noodzakelijk om de mobiliteit van ouderen te bevorderen. De beschikbaarheid van deelauto's en andere vervoersopties voor ouderen die geen eigen auto hebben, moet worden overwogen.

De nabijheid van belangrijke voorzieningen zoals supermarkten, apotheken, huisartsen en openbaar vervoer moet worden gewaarborgd. Het integreren van een gezondheidscentrum of een servicepunt waar ouderen terecht kunnen voor zorg en ondersteuning kan hierbij een waardevolle toevoeging zijn. Ontmoetingsplekken zoals buurthuizen, cafés en mogelijkheden om te sporten moeten worden gefaciliteerd.

Sociaal contact

In Culemborg zijn er diverse plekken waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, zoals de Salaamander, BonVie en Bolderburen. Uit een enquête blijkt dat de meeste respondenten (ongeveer 60%) geen behoefte hebben aan dergelijke ontmoetingsplekken. Hierbij moeten we in acht nemen dat met name jonge en zelfredzame ouderen deze behoefte hebben uitgesproken. Voor oudere ouderen met meer kwetsbaarheden kan deze behoefte anders zijn.

Een kwart van de respondenten heeft wel eens zo'n ontmoetingsplek bezocht. Hoewel veel mensen momenteel geen behoefte hebben aan ontmoetingsplekken, staan ze er wel voor open in de toekomst. Vooral als hun sociale situatie verandert. Sommigen hebben een rijk sociaal leven en voelen geen noodzaak om nieuwe mensen te ontmoeten via georganiseerde plekken, terwijl anderen liever via andere netwerken of clubs mensen ontmoeten. Respondenten benadrukken het belang van diverse en boeiende activiteiten, toegankelijkheid, centrale ligging, groene buitenruimte, goede koffie, en de mogelijkheid voor een maaltijd als cruciale factoren voor een aantrekkelijke ontmoetingsplek. Sociale samenhang en het ontmoeten van gelijkgestemden zonder verplichtingen worden gewaardeerd, evenals een gevoel van welkom zijn en een open sfeer.

Daarnaast kan sociaal contact ook digitaal plaatsvinden, bijvoorbeeld via telefonische contacten, app-groepen of sociale media. Uit de enquête blijkt dat ruim de helft van de respondenten (56%) openstaat voor digitaal sociaal contact, terwijl ongeveer een derde hier niet voor openstaat.

Het bevorderen van intergenerationele activiteiten kan ook bijdragen aan een sterker gemeenschapsgevoel. Door jongere en oudere generaties samen te brengen, kunnen waardevolle uitwisselingen plaatsvinden en kunnen ouderen zich meer betrokken voelen bij de bredere gemeenschap. Vrijwilligerswerk en gemeenschapsprojecten bieden ouderen de mogelijkheid om actief bij te dragen aan hun omgeving en tegelijkertijd sociale contacten op te bouwen.

De vergrijzing biedt ook een kans. Vitale ouderen zijn van grote betekenis voor de Culemborgse gemeenschap. Door hun levenservaring en kennis kunnen zij een belangrijke rol spelen in het ondersteunen van andere ouderen en het bijdragen aan gemeenschapsprojecten. Vitale ouderen kunnen zich inzetten als vrijwilligers, het organiseren van sociale activiteiten, het bieden van

ondersteuning aan minder mobiele ouderen, en het deelnemen aan activiteiten in de buurt. Hun betrokkenheid kan helpen bij het versterken van het sociale netwerk binnen de gemeenschap.

Zorg en ondersteuning

Om zelfstandig te kunnen blijven wonen en functioneren, is een passend ondersteunings- en zorgaanbod van belang. Uit het onderzoek blijkt dat een grote meerderheid van de respondenten vitaal is en geen beperkingen ervaart. Slechts 7% heeft zorg of assistentie nodig vanwege een ziekte of aandoening, en 10% heeft moeilijkheden met bewegen. De oververtegenwoordiging van jonge ouderen in de onderzoekspopulatie laat een vertekend beeld zien van een meerderheid zonder zorg- of ondersteuningsvraag. Slechts 6% ontvangt huishoudelijke ondersteuning, terwijl 28% ondersteuning krijgt vanuit hun netwerk. Het gevoel van zelfstandigheid is hoog, met 88% van de respondenten die zich volledig zelfstandig voelt.

Er is een groeiende bereidheid om technologische zorgondersteuning te accepteren, met 76% van de respondenten die hier open voor staat en 73% die voldoende digitale vaardigheden heeft. Niet-professionele ondersteuning, zoals hulp in de huishouding (15%), klussendienst (14%), en hulp bij de tuin (14%), is ook gewenst. Bekendheid met Culemborgse initiatieven varieert, waarbij valpreventie en het Informatiebulletin De Kijker het meest bekend zijn (14%).

Hoewel de meeste respondenten momenteel geen zorg of ondersteuning nodig hebben, is er een bewustzijn van mogelijke toekomstige behoefte aan hulpmiddelen en woningaanpassingen. De bereidheid om technologie te gebruiken voor zorgondersteuning is hoog, vooral onder digitaal vaardige ouderen.

Een aanzienlijk aandeel van de ouderen in Culemborg is vitaal en actief. Deze vitale ouderen vormen een waardevolle bron voor de gemeenschap. De informatie over ouderen kan helpen bij het ontwikkelen van nieuwe woonomgevingen en zorg- en welzijnsvoorzieningen. Het is belangrijk om rekening te houden de wensen en behoeften van de ouderen in Culemborg.

6. Bijlage - Vragenlijst Behoeftetepeiling ouderen over wonen, welzijn en zorg 2024

1. Hoe groot is je huishouden?

- 1-2 personen
- 2-3 personen
- 4 of meer personen

2. In welk type woning woon je nu?

- Weet ik niet
- (Woon)boerderij
- Mantelzorgwoning (woning die bij de woning van de mantelzorger is geplaatst)
- Studio (een klein appartement bestaande uit één kamer)
- Seniorenwoning onderdeel van een zorgcentrum
- Microwoning/Tiny House (woning van 22 to 30m² met één bouwlaag)
- Aanleunwoning (seniorenwoning onderdeel van een zorgcentrum)
- Bungalow (vrijstaande woning met alleen een benedenverdieping)
- Duplex/triplex/maisonnette (woning met twee of drie woonlagen in een flatgebouw)
- Portiekflat (een etagewoning waarbij de voordeur uitkomt in een open portiek)
- Seniorenwoning (zelfstandig) (een woning speciaal ontworpen voor ouderen)
- Bovenwoning (woning hoger gelegen dan de begane grond)
- Galerijflat (een flat met een gemeenschappelijk gangpad of galerij aan de buitenkant)
- Benedenwoning (woning op de begane grond in een pand met meer verdiepingen)
- Vrijstaande woning of villa
- Hoekwoning
- Twee-onder-één-kap
- Tussenwoning/rijtjeshuis
- Overig

3. Is dit een koopwoning of een huurwoning?

- Koopwoning
- Sociale huurwoning (maximale huurprijs van € 879,66)
- Middenhuurwoning (maximale huurprijs van € 1157,95)
- Vrijesectorhuur (huurprijs vanaf € 1.157,96)

4. Hoe bevalt je woning?

- Heel slecht
- Slecht
- Neutraal
- Goed
- Heel goed

5. Gebruik je één of meerdere van de onderstaande vervoersmiddelen?

- Auto
- Motor of bromfiets
- Niet van toepassing
- Bus(je)
- Scootmobiel
- Overig

6. Hoe zie je jouw woonsituatie op de lange termijn?

- Ik wil graag zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen in mijn huidige huis.
- Ik overweeg te verhuizen naar een woning die toekomstbestendig is voor senioren.
- Ik overweeg een indicatie aan te vragen voor een zorgcentrum waar ik meer ondersteuning kan krijgen.
- Ik denk erover om bij familie in te trekken.
- Overig

7. Zou je liever naar een woning verhuizen die toekomstbestendig is, of jouw huidige huis aanpassen?

- Eigen huis aanpassen
- Verhuizen naar een nieuwe, toekomstbestendige woning

8. Als je een nieuw huis zoekt omdat je huidige huis niet geschikt is voor de toekomst, welk type huis zou je dan willen? En wil je het huis kopen of huren?

-open antwoord-

9. Als je zou verhuizen, hoe belangrijk is het dan voor jou dat de nieuwe woonplek gemeenschappelijke voorzieningen bevat?

Denk aan een gemeenschappelijke ruimtes zoals een ontmoetingsruimte, gedeelde tuin, fitnessruimte of bibliotheek.

-open antwoord-

10. Zou je naar een nieuwbouwwijk willen verhuizen?

- Weet ik niet
- Ja
- Nee
- Ik woon al in een nieuwbouwwijk
- Overig

11. Zou je naar een woning verhuizen die een Vereniging van Eigenaren (VvE) heeft?

De VvE zorgt voor het beheer en onderhoud van de gemeenschappelijke delen van een appartementengebouw.

- Ja
- Weet ik niet
- Nee

12. Heb je voldoende inkomsten om aanpassingen aan je woning te kunnen betalen?

- Ja
- Weet ik niet
- Nee

13. Hoe belangrijk is de nabijheid van openbare voorzieningen voor je?

Denk aan winkels, de huisarts, de sportschool, openbaar vervoer etc.

- Helemaal niet
- Niet
- Neutraal
- Belangrijk
- Heel belangrijk

14. Heb je behoefte aan sociale contacten in de buurt? Zo ja, welke?

Denk aan je sociale netwerk, deelname aan activiteiten of gemeenschappelijke bijeenkomsten.

-open antwoord-

15. Heb je sociale contacten in jouw nabije leefomgeving?

- Ja
- Nee
- Overig

16. Heb je behoefte aan digitaal sociaal contact met anderen?

Denk aan telefonische contacten, app groepen (zoals buurtapps of familieapps) of sociale media (Facebook, Twitter, Instagram).

- Ja
- Nee
- Weet ik niet
- Overig

17. Ben je lid van 1 of meerdere clubs of verenigingen? Zo ja, welke?

-open antwoord-

18. Ben je wel eens naar een plek in Culemborg geweest om nieuwe mensen te ontmoeten?

Denk aan de Salaamander, BonVie, Bolderburen, Bij Ons, Z-cafe, Odensehuis, Driestad, inloophuis Parklaan, de bibliotheek etc.

- Nee, en geen behoefte aan
- Ja
- Nee, maar wel behoefte aan
- Overig

19. Wat zijn 3 dingen die een ontmoetingsplek moet hebben zodat je daar graag naartoe gaat en blijft komen?

Denk aan activiteiten, de ligging, de indeling van de ruimte, toegankelijkheid etc.

Indien niet van toepassing dan mag je de vraag overslaan.

-open antwoord-

20. Soms kan het best spannend zijn om een eerste stap te zetten naar een ontmoetingsplek.

Herken je jezelf zich daar in, en zo ja, wat heb je dan nodig om wél die eerste stap te zetten?

Indien niet van toepassing dan mag je de vraag overslaan.

-open antwoord-

21. Heb je een ziekte, aandoening of letsel waarvoor je zorg of assistentie nodig hebt?

- Nee
- Ja

22. Heb je een ziekte, aandoening of letsel waardoor je moeilijk kunt bewegen?

- Nee
- Ja

23. Heb je hulpmiddelen (nodig) om te kunnen bewegen? Welke hulpmiddelen zijn dat?

- Niet van toepassing
- Verhoogd toilet
- Handgrepen aan de muur
- Drempelvrije woning
- Traplif
- Rollator
- Douchestoel
- Elektrische deuropening
- Domotica (huisautomatisering)
- Rolstoel
- Scootmobiel
- Speciale wastafel
- Aangepast aanrecht
- Overig

24. Als je over een hulpmiddel beschikt, zoals bijvoorbeeld een scootmobiel, zou je bereid zijn zulke hulpmiddelen te delen met anderen?

Het gaat hierbij om niet-persoonsgebonden hulpmiddelen.

- Niet van toepassing
- Ja
- Nee
- Doe ik al
- Overig

25. Maak je gebruik van professionele zorg- en/of ondersteuningsdiensten?

- Niet van toepassing
- Ja, huishoudelijke hulp
- Ja, mantelzorg (onbetaalde hulp door familieleden of bekenden)
- Nee, maar wel behoefte aan
- Ja, thuiszorg (persoonlijke verzorging/verpleging aan huis door een professional)
- Ja, speciaal vervoer (zoals Klaartje, Versis of Flatexpress)
- Ja, inwonende zorg (24-uurs zorg)
- Ja, dagbesteding
- Ja, maatschappelijk werker (denk aan een sociaal werker of wijkcoach)
- Overig

26. Maak je gebruik van je eigen netwerk ter ondersteuning?

- Niet van toepassing
- Ja
- Nee
- Nee, maar ik heb hier wel behoefte aan

27. Indien je gezondheid afneemt door ziekte, aandoening of letsel: van welke niet-professionele ondersteuning zou je dan gebruik willen maken?

- Hulp in de huishouding
- Gebruik maken van een klusjesdienst
- Iemand die mijn tuin wil bijhouden
- Iemand die mij brengt naar medische afspraken
- Iemand die mijn boodschappen wil doen
- Niet van toepassing
- Iemand die mijn container weg wil zetten
- Gebruik maken van Valys (sociaal-recreatieve uitstapjes buiten de eigen regio)
- Iemand die mij brengt naar andere afspraken zoals dagactiviteiten
- Gebruik maken van telefooncirkels waardoor je in sociaal contact blijft
- Iemand die een pakketje voor mij wil aannemen
- Hulp bij dagelijkse handelingen (beeldschermloep, SOS-penning, geheugenklok)
- Overig

28. Hoe denk je over technologische zorgondersteuning?

Denk aan digitale zorg op afstand en domotica (huisautomatisering)

- Ik ben digitaal vaardig en sta open voor technologische zorgondersteuning
- Ik ben digitaal vaardig maar sta niet open voor technologische zorgondersteuning
- Ik ben niet digitaal vaardig maar sta wel open voor technologische zorgondersteuning
- Ik ben niet digitaal vaardig en sta niet open voor technologische zorgondersteuning

29. Met welk Culemborgs aanbod voor senioren bent u bekend?

- Geen van bovenstaande
- Trainingen over valpreventie en/of de brochure valpreventie (gratis af te halen op het Stadskantoor)
- Informatiebulletin De Kijker
- De website www.culemborgkanmeer.nl voor alle informatie over zorg en welzijn
- Gezond & Actief Culemborg (www.culemborg.nl/gezond-en-actief-culemborg) en www.sportinculemborg.nl voor het aanbod van beweeglessen voor senioren
- De Hulpkaart dementie

30. Hoe ervaar je de balans tussen zelfstandigheid en afhankelijkheid van anderen?

- Ik ben volledig afhankelijk
- Ik ben een beetje afhankelijk
- Ik ben volledig zelfstandig

31. Heb je financiële problemen die invloed hebben op de zorg die je nodig hebt?

- Nee
- Beetje
- Weet ik niet
- Deel ik liever niet
- Ja

32. Heb je nog aanvullende vragen, opmerkingen of behoeften op het gebied van wonen, welzijn en zorg? Deel het dan hieronder.

- open antwoord-

33. Mogen wij je benaderen voor verdiepende groepsgesprekken welke wij in november en december organiseren? Zo ja, laat hier je mailadres achter.